

Lägesrapport om genomförandet av landsbygdsprogrammet 2014-2020

Förväntningar på övervakningskommittén

Övervakningskommittén ska ta del av innehållet i lägesrapporten för att få kännedom om programmets genomförande hittills. Övervakningskommittén kan efterfråga ytterligare underlag som behövs för att kunna följa programmet.

Syfte

Övervakningskommittén ska granska programmets genomförande och framstegen när det gäller att uppnå dess mål.

Bakgrund

Jordbruksverket har tagit fram en lägesrapport för genomförandet av landsbygdsprogrammet, som visar besluts- och utbetalningsläget per den 27 oktober. Statistik om miljöersättningar, ersättning för ekologisk produktion och omställning samt kompensationsstöd uttryckt i antal hektar eller djurenheter är sammanställt utifrån inkomna ansökningar.

Förvaltningsmyndighetens prioriteringar

De viktigaste prioriteringarna för förvaltningsmyndigheten i landsbygdsprogrammets genomförande är på kort sikt:

- Öka takten och effektiviteten i handläggningen av ansökan om stöd i syfte att få igång verksamhet och öka förutsättningarna för att nå programmets delmål under utgången av 2018.
- Fortsätta och slutföra det IT-utvecklingsarbete som krävs för att på ett effektivt sätt göra slututbetalningar av stöd.
- Fortsätta och slutföra det utvecklingsarbete som krävs för att kunna följa upp programmet på ett effektivt sätt och därigenom analysera måluppfyllelse och behov av ytterligare insatser i programgenomförandet t.ex. för åtgärder med låg måluppfyllelse.

Miljöersättningar, ekologiskt jordbruk och kompensationsstöd

Det finns i dagsläget ingen tillgänglig statistik att redovisa när det gäller utfallet uttryckt i hektar och djurenheter för dessa stöd och ersättningar. Statistiken och prognosen i den här rapporten utgår därför ifrån ansökta uppgifter. Redovisningen omfattar även utbetalade belopp.

Ansökningar och kontroller

Unionsprioritering 4 Miljö i jordbruk, exklusive miljöinvesteringar

Åtgärd	Fokus- om- råde	Åtgärd/ Delåtgärd	Mål år 2020 (antal hektar)	Utfall 2016 hektar (prognos)	Målupp- fyllelse %
10	4bc	Vallodling	880 000	247 838	28,2
10	4a	Betesmarker och slåtterängar	350 000	433 796	123,9
10	4a	Fäboddar (areal fäbods-bete)	16 200	15 071	93,0
10	4a	Restaurering av betesmarker och slåtterängar	10 000	6 691	66,9
10	4ab	Skötsel av våtmarker och dammar	8 400	11 577	137,8
10	4b	Minskat kväveläckage	138 000	93 472	67,7
10	4bc	Skydds-zoner	13 000	11 081	85,2
10	4a	Traditionell odling av bruna bönor*	400	327	81,8
10	4ab	Naturfrämjande åtgärder på åkermark...*	4 300	1 415	32,9
10	4a	Natur- och kulturmiljöer i odlings-landskapet*	61 000	14 024	23,0
10	4a	Natur- och kulturmiljöer i renskötsel-området*	-	-	-
11	4abc	Ekologisk produktion	395 000	375 063	95,0
11	4abc	Omställning till ekologisk produktion	25 000	54 881	219,5
13	4abc	Kompensationsstöd	1 467 000	Ingen uppg.	0,0

* Miljöersättning inom programperioden 2007-2013

Den låga måluppfyllelsen för vallodling beror på att målvärdet är baserat på förutsättningarna från förra programperioden. I takt med att de gamla åtagandena löper ut blir det mindre träffsäkert. Detta och även andra målvärden för de arealbaserade ersättningarna behöver ses över.

Några reflektioner i samband med hanteringen av ansökningar är att miljöersättningarna för minskat kväveläckage i år haft en lägre anslutning än förväntat, medan ekologiskt jordbruk legat i linje med vad som är planerat. Det senare gäller även kompensationsstöd (uppskattat utifrån antal ansökningar). Ersättningarna betesmarker och slåtterängar, fäbodbete, skydds-zoner och skötsel av våtmarker bedöms hittills ha en relativt hög anslutning jämfört med förväntat.

Fältkontroller pågår för alla stöden 2016 och de förväntas genomföras som planerat. Det är dock för tidigt att säga något om eventuella avvikelser ännu. Dessa kan inte analyseras för-rän alla kontrollresultat är registrerade vilket blir en bit in på nästa år.

Utbetalningar

Av miljö- och klimatvänligt jordbruk omfattar utbetalningarna fortfarande till stor del (drygt 20 %) fleråriga åtaganden från förra programperioden. En liknande andel gäller även för ekologisk produktion.

Unionsprioritering 4 Miljö i jord- och skogsbruk, exklusive miljöinvesteringar

Delåtgärd	Fokusområde 4abc Åtgärd/Delåtgärd	Budget 2015-2020	Utbetalt t.o.m. 2016-10-27	Målupp- fyllelse %
10.1	Miljö- och klimatvänligt jordbruk	8 059 792 865	2 614 075 025	32,4
11.1	Omställning till ekologisk produktion	260 000 000	53 371 615	20,5
11.2	Ekologisk produktion	3 857 443 000	1 425 060 012	36,9
13.1-3	Kompensationstöd	8 199 000 000	2 707 370 072	33,0
	Summa	20 376 235 865	6 799 876 725	33,4

Utbetalningar redovisas exklusive nationellt förskott.

Det är för tidigt att göra några bedömningar om budgeten kommer att vara tillräcklig för att finansiera alla ansökningar om miljöersättningar som kommer att göras under resten av programperioden. För fleråriga ersättningar beräknar vi att en mer tillförlitlig prognos kan finnas efter ansökningsåret 2017. Generellt kan konstateras att intresset för och anslutningen till flera av miljöersättningarna hittills är relativt god.

Företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar

Redovisningen omfattar budgetutnyttjande och antal beviljade ärenden per unionsprioritering och fokusområde.

En jämförelsenivå när det gäller budgetutnyttjandet är svårt att uttala sig om. Vid ett jämnt budgetutnyttjande under programperioden skulle ett riktvärde vara 39 %, där riktvärdet utgår ifrån att 11 kvartal av 28 har passerat. När det gäller utbetalningar är perioden längre och ett riktvärde skulle vara drygt 27 %, baserat på att 11 kvartal av 40 har passerat.

Eftersom programstarten är försenad är en sådan jämförelse är missvisande. En jämn årlig takt är inte heller förutsett i programmet, varför riktvärdet ska användas med stor försiktighet.

Beviljat och utbetalt stöd och antal ärenden

Utgångspunkten i redovisningen över beviljade och utbetalade belopp är statistik från den 27 oktober 2016. Uppgifter om ansökt belopp som anges efter varje prioriterat område baseras dock på statistik från den 29 september 2016. Denna statistik har inte kvalitetsgranskats och ansökta belopp har justerats schablonmässigt för att ta hänsyn till eventuella takbelopp. Trots osäkerheten ger dessa belopp jämfört med beviljat belopp (och med hänsyn tagen till avslagsbeslut) ändå en fingervisning om hur stora belopp som är under handläggning och ännu inte har avgjorts genom beslut.

Unionsprioritering 1 är tvärgående, vilket betyder att belopp och antal ärenden också ingår i relevanta unionsprioriteringar 2-6.

Unionsprioritering 1 Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk och på landsbygden

	Åtgärd/Delåtgärd	Budgetmål 2014- 2020	Beviljat t.o.m. 161027	Målupp- fyllelse %	Utbetalt t.o.m. 161027	Målupp- fyllelse %
1	Kompetensutveckling	1 131 092 506	292 478 178	25,9	1 364 324	0,1
2	Rådgivning	669 197 903	60 010 151	9,0	0	0,0
16	EIP och samarbetsprojekt	1 305 969 873	50 707 870	3,9	0	0,0

Åtgärd/Delåtgärd	Antal ärenden beviljade t.o.m. 161027
1 Kompetensutveckling	80
2 Rådgivning	21
16 EIP och samarbetsprojekt	110

Unionsprioritering 2 Jordbrukets konkurrenskraft

Åtgärd/Delåtgärd	Budgetmål 2014-2020	Beviljat t.o.m. 161027	Måluppfyllelse %	Utbetalt t.o.m. 161027	Måluppfyllelse %
1 Kompetensutveckling	151 116 624	10 990 540	7,3	0	0,0
2 Rådgivning	100 245 427	0	0,0	0	0,0
4.1 Investeringsstöd till jordbruk	2 314 123 290	480 015 679	20,7	40 353 260	1,7
6.1 Startstöd	135 655 500	12 250 000	9,0	3 750 000	2,8
16.1 Innovation jordbruk (EIP)	199 493 390	3 920 000	2,0	0	0,0
16.2 Pilotprojekt och utveckling	27 964 540	0	0,0	0	0,0
16.5 Samarbeten inom miljö	79 797 350	0	0,0	0	0,0
Summa	3 008 396 121	507 176 219	16,9	44 103 260	1,5

Åtgärd/Delåtgärd	Antal ärenden beviljade t.o.m. 161027
1 Kompetensutveckling	17
2 Rådgivning	0
4.1 Investeringsstöd till jordbruk	581
6.1 Startstöd	49
16.1 Innovation jordbruk (EIP)	55
16.2 Pilotprojekt och utveckling	0
16.5 Samarbeten inom miljö	0
Summa	702

Antal avslagna, avvisade och avskrivna ärenden inom prioritering 2 är 446 stycken (kompetensutveckling/rådgivning 76, investeringsstöd 266, startstöd 68, samarbete 36).

Statistik från den 29 september visar att totalt ansökt belopp inom prioriteringen uppgår till drygt 2,1 miljarder kronor, varav ansökt belopp för investeringsstödet uppgår till ca 1,7 miljarder kronor.

Exempel på insatser: Insatser inom kompetensutveckling/rådgivning handlar t.ex. om ökad konkurrenskraft. Inom investeringsstödet är det stallbyggnader till framförallt nöt (mjölk- och köttproduktion), som flest ansökningar handlar om. Inom startstöd finns rennäringföretag och jordbruk med olika inriktningar, där mjölkproduktion har flest, följt av nötköttproduktion. Inom samarbetsåtgärden finns bl.a. insatser som handlar om att utveckla nya produktionsmetoder och nya produkter.

Unionsprioritering 3 Djurvälfärd och kort livsmedelskedja

Åtgärd/Delåtgärd	Budgetmål 2014-2020	Beviljat t.o.m. 161027	Målupp- fyllelse %	Utbetalt t.o.m. 161027	Målupp- fyllelse %
1 Kompetensutveckling	126 424 008	62 777 861	49,7	0	0,0
2 Rådgivning	74 703 772	0	0,0	0	0,0
4.2 Förädlingsstöd	74 810 020	7 192 550	9,6	241 415	0,3
14 Djurvälfärdsersättningar	1 062 302 286	Ingen uppg.	0,0	332 158 046	31,3
16.1 Innovation jordbruk (EIP)	131 429 074	1 270 000	1,0	0	0,0
16.2 Pilotprojekt och utveckling	104 000 000	0	0,0	0	0,0
Samarbeten jordbruk och					
16.4 livsmedelskedjan	13 964 537	0	0,0	0	0,0
Summa	1 587 633 697	71 240 411	4,5	332 399 461	20,9

Utbetalningar av djurvälfärdsersättningarna avser till stor del extra djuromsorg om suggor som beviljades från och med 2010 under programperioden 2007-2013.

Åtgärd/Delåtgärd	Antal ärenden be- viljade t.o.m. 161027
1 Kompetensutveckling	13
2 Rådgivning	0
4.2 Förädlingsstöd	15
14 Djurvälfärdsersättningar	-
16.1 Innovation jordbruk (EIP)	17
16.2 Pilotprojekt och utveckling	0
Samarbeten jordbruk och	
16.4 livsmedelskedjan	0
Summa	45

Antal avslagna, avvisade och avskrivna ärenden inom prioritering 3 är 40 stycken (kompetensutveckling/rådgivning 19, förädlingsstöd 9, samarbete 12).

Statistik från den 29 september visar att totalt ansökt belopp inom prioriteringen uppgår till knappt 229 miljoner kronor (exklusive djurvälfärdsersättningar).

Exempel på insatser: Insatser inom kompetensutveckling/rådgivning är antingen djurrelaterade eller handlar om mathantverk eller saluföring av förädlade produkter. Även inom samarbetsåtgärden rör insatserna både djurhantering och livsmedelsförädling. Inom förädlingsstödet finns insatser i ny teknik för förädling av livsmedel.

När det gäller djurvälfärdsersättningarna är prognosen (baserad på ansökningar) god för måluppfyllelsen om antal djurenheter. Det har sökts ersättning för betydligt fler får och mjölkkor än förväntat.

Åtgärd/ Delåtgärd	Mål år 2020 (antal DE)	Ansökt DE 2016 (prognos)	Måluppfyl- lelse %	Antal sökande (utbetalning)
Utökad klövhälsovård mjölkkor		194 101		2 087
Extra djuromsorg får		21 690		1 788
Extra djuromsorg suggor		1 997		10
Extra djuromsorg suggor från 2010		57 741		455
Totalt	225 000	275 529	122,5	4 340

Unionsprioritering 4 Miljö i jord- och skogsbruk, exklusive miljöersättningar, ekologiskt jordbruk och kompensationsstöd

Åtgärd/Delåtgärd	Budgetmål 2014-2020	Beviljat t.o.m. 161027	Måluppfyl- lelse %	Utbetalt t.o.m. 161027	Måluppfyl- lelse %
1 Kompetensutveckling, jordbruk	587 214 593	193 517 543	33,0	0	0,0
2 Rådgivning, jordbruk	316 360 780	39 317 368	12,4	0	0,0
1 Kompetensutveckling, skog	74 810 020	7 442 043	9,9	53 206	0,1
2 Rådgivning, skog	24 936 673	13 603 378	54,6	0	0,0
4.4 Miljöinvesteringar	71 817 619	12 484 816	17,4	369 602	0,5
7.6 Natur- och kulturmiljö	378 039 968	6 672 402	1,8	0	0,0
8.5 Skogens miljövärden	98 749 227	5 681 550	5,8	133 000	0,1
10.2 Lantrasföreningar	20 946 806	18 447 278	88,1	0	0,0
16.1 Innovation jordbruk	60 845 483	930 000	1,5	0	0,0
16.2 Pilotprojekt och utveckling	27 999 998	0	0,0	0	0,0
Summa	1 661 721 167	298 096 378	17,9	555 808	0,0

Åtgärd/Delåtgärd	Antal ärenden beviljade t.o.m. 161027
1 Kompetensutveckling, jordbruk	31
2 Rådgivning, jordbruk	11
1 Kompetensutveckling, skog	4
2 Rådgivning, skog	2
4.4 Miljöinvesteringar	187
7.6 Natur- och kulturmiljö	17
8.5 Skogens miljövärden	41
10.2 Lantrasföreningar	36
16.1 Innovation jordbruk	12
16.2 Pilotprojekt och utveckling	0
Summa	341

Antal avslagna, avvisade och avskrivna ärenden inom prioritering 4 är 65 stycken (kompetensutveckling/rådgivning jordbruk 7, miljöinvesteringar jordbruk 25, samarbete 3, kompetensutveckling/rådgivning skog 13 och miljövärden skog 17).

Statistik från den 29 september visar att totalt ansökt belopp inom prioriteringen uppgår till drygt 916 miljoner kronor.

Exempel på insatser: Inom kompetensutveckling/rådgivning jordbruk finns insatser som knyter an till miljö kvalitetsmålen. Inom samarbetsåtgärden finns miljörelaterade utvecklingsinsatser.

Unionsprioritering 5 Koldioxidsnål och klimattålig ekonomi

	Åtgärd/Delåtgärd	Budgetmål 2014-2020	Beviljat t.o.m. 161027	Måluppfyl- lelse %	Utbetalt t.o.m. 161027	Målupp- fyllelse %
1	Kompetensutveckling	0	11 297 162	0,0	0	0,0
2	Rådgivning	0	3 604 190	0,0	0	0,0
4.1/5c	Investeringsstöd till jord- bruk/energi	69 662 343	1 162 734	1,7	0	0,0
4.1/5d	Investeringsstöd till jord- bruk/klimat	79 483 888	944 800	1,2	146 614	0,2
6.4/5c	Investeringsstöd för jobb och klimat/energi	139 057 614	4 696 530	3,4	0	0,0
6.4/5d	Investeringsstöd för jobb och klimat/biogas	279 304 969	4 368 942	1,6	0	0,0
16.1	Innovation jordbruk	48 876 000	1 170 000	2,4	0	0,0
16.2	Pilotprojekt och utveckling	28 000 000	0	0,0	0	0,0
	Summa	644 384 814	27 244 358	4,2	146 614	0,0

	Åtgärd/Delåtgärd	Antal ärenden beviljade t.o.m. 161027
1	Kompetensutveckling	2
2	Rådgivning	2
4.1/5c	Investeringsstöd till jordbruk	4
4.1/5d	Investeringsstöd till jordbruk/klimat	4
6.4/5c	Investeringsstöd för jobb och klimat	17
6.4/5d	Investeringsstöd för jobb och klimat	5
16.1	Innovation jordbruk	15
16.2	Pilotprojekt och utveckling	0
	Summa	49

Antal avslagna, avvisade och avskrivna ärenden inom prioritering 5 är 27 stycken (kompetensutveckling/rådgivning 2, investeringsstöd jordbruk 6, Investeringsstöd jobb/klimat 7 och samarbete 12).

Statistik från den 29 september visar att totalt ansökt belopp inom prioriteringen uppgår till knappt 476 miljoner kronor.

Exempel på insatser: Inom prioritering 5 finns innovationer eller investeringar som rör allti- från energiskog, biogasanläggning till solenergi, energiomvandling och energilagring.

Unionsprioritering 6 Utveckling på landsbygden

Åtgärd/Delåtgärd	Budgetmål 2014-2020	Beviljat t.o.m. 161027	Målupp- fyllelse %	Utbetalt t.o.m. 161027	Måluppfyl- lelse %
1 Kompetensutveckling	191 527 640	6 453 029	3,4	1 311 118	0,7
2 Rådgivning	152 951 253	3 485 215	2,3	0	0,0
4.2 Förädlingsstöd	49 873 347	4 600 427	9,2	0	0,0
6.4 Investeringsstöd för jobb och klimat	546 611 881	34 604 122	6,3	1 191 209	0,2
7.2 Småskalig infrastruktur	48 750 000	2 428 455	5,0	0	0,0
7.3 Bredband	3 250 000 000	1 958 665 195	60,3	6 848 789	0,2
7.4 Service och fritid på lands- bygden	571 250 000	47 433 348	8,3	490 196	0,1
7.5 Infrastruktur för rekreation och turism	188 125 000	10 769 614	5,7	568 130	0,3
7.6 Natur- och kulturmiljö	248 750 000	6 006 060	2,4	68 859	0,0
16.2 Pilotprojekt och utveckling	565 599 599	38 548 037	6,8	0	0,0
16.5 Samarbeten inom miljö	18 000 000	4 869 833	27,1	0	0,0
19.1 Förberedande stöd för LLU	76 000 000	28 479 527	37,5	28 479 527	37,5
19.2 Genomförande av LLU	1 122 485 714	22 033 567	2,0	0	0,0
19.3 Samarbete	61 514 286	230 306	0,4	0	0,0
19.4 Drift	420 000 000	31 321 779	7,5	0	0,0
Summa	7 511 438 720	2 199 928 514	29,3	38 957 828	0,5

Utbetalningar redovisas exklusive nationellt förskott.

Det förberedande stödet för LLU är slututbetalt och överskjutande budget läggs till åtgärden genomförande av LLU.

Åtgärd/Delåtgärd	Antal ärenden beviljade t.o.m. 161027
1 Kompetensutveckling	13
2 Rådgivning	6
4.2 Förädlingsstöd	10
6.4 Investeringsstöd för jobb och klimat	58
7.2 Småskalig infrastruktur	4
7.3 Bredband	298
7.4 Service och fritid på landsbygden	111
7.5 Infrastruktur för rekreation och turism	9
7.6 Natur- och kulturmiljö	13
16.2 Pilotprojekt och utveckling	10
16.5 Samarbeten inom miljö	1
19.1 Förberedande stöd för LLU	0
19.2 Genomförande av LLU	30
19.3 Samarbete	3
19.4 Drift	14
Summa	580

Antal avslagna, avvisade och avskrivna ärenden inom prioritering 6 är 617 stycken (kompetensutveckling/rådgivning 27, förädlingsstöd 2, investeringsstöd 87, service/infrastruktur 153, bredband 308, samarbete 10 och LLU 30).

Statistik från den 29 september visar att totalt ansökt belopp inom prioriteringen uppgår till 8,3 miljarder kronor.

Exempel på insatser: Insatser inom kompetensutveckling och rådgivning handlar t.ex. om utbildning och information om traditionell mat och dryck. Inom åtgärden service/infrastruktur finns investeringar i bredband, men också investeringar i butiker och bensinmackar och i träningsanläggningar och klubblokaler. Där finns också insatser som leder till ökad tillgänglighet till områden för rekreation eller turism. Inom delåtgärden utveckling av natur och kulturmiljö finns hembygdsföreningar med i beskrivningen i 5 av 13 ärenden och 7 av 13 ärenden handlar om renovering av byggnader som kan vara kulturhistoriskt intressanta. Inom samsatsåtgärden finns insatser som rör serviceutveckling. Slutligen inom LLU finns insatser som rör t.ex. småskalig infrastruktur och mötesplatser för boende och turister.